

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXVIII. De Appellationibus, Recusationibus, & Relationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

ad hoc, ut iudicatio satisfiat. *l. Miles 6. in fine D. de Re iudic.* & quidem in continenti parata in realibus: in personalibus quatuor menses dantur reo, *l. 2. C. de Vfuris rei iud.* Quod tempus prorogari ex causa potest, *l. 4. §. Si quis D. de Re iud.*

14 Impedit tamen executionem privilegium competentiae, *l. Sumi qui 16. D. de Re iud.* Uti & oppositio nullitatis, falsitatis in continenti probanda: nam cum executio fiat summarie, *l. A divo Pio 15. §. si super rebus D. de Re iud.* non admittit exceptiones, quae altioris indagacionem requirunt, *l. 3. §. ibidem D. Ad exhiben.* Impedit & eam restitutio in integrum, *l. 1. C. Si adversus sent. appellatio de qua rit. seq.*

15 Spectat plerumque executio ad iudicem, qui sententiam tulit, si reus sit ejus fori: alias missio in bona decernet, cujus executio committenda iudici loci, ubi bona sita, *l. 2. §. contra-hentes, de Foro compet in 6.*

16 Ubi quaeritur, An iudex loci possit causam de novo cognoscere? R. Non videri: foret enim elusoria prior sententia. Audire tamen exceptiones super nullitate, super falso, illi permissum, non tam ut iudicet, quam ut remittat, *l. Si Prator 75. D. de Iudic. c. §. ubi Innoc. h. 2.* Permissum & illi audire exceptiones, quae post sententias competunt, ut solutionis, & similes, de quibus non iudicatum. Guido Papa decis. 374.

17 Quid si contingat duas à diversis ferri sententias, utra erit potior? Si ad diversos spectet causa cognitio iure ordinario, illam praevalituram, quae pro reo est, quia favorabilior ejus causa, nisi sit evidenter iniqua, aut agatur causa favorabilis, vel pia, ut matrimonii, dotis, &c. *l. h. 2.* Si verò ad plures spectet iure delegationis, ab arbitrio pendere delegantis, utra approbetur, quia jurisdictionem non suo, sed delegantis nomine exerceat. Ab arbitris latam neutram habere vigorem, *l. c. fin. §. l. Diem §. si plures, D. de Receptis qui arbitr. quòd diis nulla sit auctoritas, & inter partes non sit actum, cui eo casu sit standum,*

18 Ad executionem faciendam quòd attinet, illa spectat ad iudicem ordinatum, aut etiam delegatum, *l. c. Quarenti 26. sup. de Off. iud. deleg.* non etiam ad datum, cui tantum est commissa causae cognitio non etiam est jurisdi-

ctio. * Facienda primò in mobilibus, ut quòd minimum noceatur reo. Quibus deficientibus veniendum ad immobilia, *l. l. A divo Pio 15. §. 2. D. de iudic. secundum ea, qua ibidem dicta sunt n. 147. & seqq.*

TITULUS XXVIII.

De Appellationibus, Recusationibus & Relationibus.

SUMMARIUM.

1. Appellatio quid?
2. Appellari iure Canonico potest, omisso nudo.
3. An recte sic appelletur ad Legatum de laici.
4. Finis appellationis.
5. Appellatio aliis iudicialis alia extrajudicialis.
6. Appellat quilibet gravatus, & cuius interest.
7. A quolibet iudice inferiori ad superiorem.
8. Laicus non appellat ad iudicem Ecclesiasticum.
9. Appellat & uterque, actor & reus.
10. Vtroque ad diversos iudices appellantur quilibet iuris?
11. Ab arbitro an appellare liceat.
12. Appellatur à qualibet sententia definitiva.
13. Ab interlocutoria quando appelletur.
14. Ab executione an appelletur?
15. An à sententia lata, in iudicio possessionis?
16. An à poena?
17. A pronuntiatione poena appellari potest.
18. An à correctione appelletur?
19. Clausula, appellatione remota, an tam prorsus removeat?
20. Clausula ista in medio posita an ad sua & praecedentia & sequentia?
21. Appellandum vel viri à voce, vel per libellum.
22. Apostoli quid, qualiter & quando petendi.
23. Apostoli recusatorii, testimoniales, & conventionales.
24. Appellatio quando presentanda & prosequenda.
25. Appellanti à definitiva licet novis allegationibus uti, non ab interlocutoria.
26. Effectus appellationis.
27. Appellatio ab aliquo incidenti an suspendat causam principalem?
28. Appellatio ab uno interposita prodest alii.

- 29. Sententia iudicis ad quem an extinguat sententiam iudicis à quo?
- 30. Appellationem de secrete quis dicatur.
- 31. Appellatio cessat reuocato gravamine.
- 32. Ab appellatione recedi potest. invito aduersario.
- 33. Recusatio quid eiusque finis.
- 34. Recusatio quando proponenda.
- 35. Recusatur iure Canonico iudex etiam ordinarius.
- 36. An & iure civili?
- 37. Recusatio qualiter fieri debeat.
- 38. Appellatio suspendat iurisdictionem iudicis, ut gesta ab eo sint nulla.
- 39. Appellatione remota an & recusatio remota censetur?
- 40. Relatio & Consultatio quid?

Res sunt hujus Rubricæ partes. Prima est de Appellationibus, per quas sententiarum vis, ne in rem iudicatam transeat, suspenditur.

Appellatio est transitus à iudicio ad iudicium, siue ab inferiori iudice ad superiorem gradum facta provocatio. Dico, gradatim; quia omisso medio non rectè appellatur ad Principem. Imperatores 11. D. eod. quamvis appellatio non sit inutilis, cum ad proximum introducat, l. 1. §. si quis D. eod. Jure Pontificio aliter se habet, quo etiam immediatè appellari potest ad Pontificem Rom. c. 7. h. t. ex eo, quod non priuativè, uti Princeps laicus, sed cumulativè cum inferioribus communicaverit suam iurisdictionem: ut etiam in prima instantia eam eo inchoatis à quo cumque possit, cum sit omnium Christianorum iudex ordinatus. Vide dicta ad D. h. t. n. 16. §. 17.

Quæritur, An ad Legatum de latere, vel Nuntium cum potestate Legati appellatur, omisso medio? R. Videri non rectè appellari, quod dicto c. 7. tantum hoc permittatur in Rom. Pont. propter potestatis præeminentiam, cui ab omnibus deferendum, c. Antiqua 23. in fine de Priuileg. ut in eo videatur speciale, atque ideo non extendendum. Contrarium tamen in usu esse tradit Speculator. de Appellat. §. 4. n. 15. qui fundatur in eo, quod vices Pontificis gerat. Quo facit, quod in c. 1. sup. de Off. Legati dicitur, legationis obtentu caus-

as per appellationem aut querimoniam ad eum delatas audire posse, & debere, propterea quod reputetur ordinarius in Provinciis sibi commissis, c. 2. de Off. Legati in 6. Ut cum appellatio ad ordinarium immediatum fiat, etiam ad eum rectè fiat tamquam ordinarium immediatum. Abbas d. c. 1. n. 7. Bald. c. 4. n. 5. sup. de Off. Legati.

Finis appellationis est, ut innocentibus subveniatur, imperitia & iniquitas iudicis corrigatur, ne per eum quis lædatur, l. 1. D. h. t.

Alia est Judicialis, quæ fit à sententia, alia Extrajudicialis, quæ fit ab actibus extrajudicialibus, quibus aliquis se gravatum queritur. Sic nominatus ad tutelam, si putet se gravatum propter rejectam excusationem, appellare potest, l. 1. §. si quis tutor D. Quando appellan. fit.

Appellat quilibet gravatus, etiam cum quo actum non est, si eius interfit, c. Cum super 17. h. t. §. l. 4. §. item D. eod. imo et si privatim non interfit. Sic pro eo, qui ducitur ad supplicium, tertium appellansem audiri vult humanitatis ratio, l. Non tantum 6. D. h. t. Excommunicatus appellans non rejicitur, cum ei non sit denegata sui defensio, ad quam spectat appellatio, c. fin. sup. de Except. & dixi ad D. h. t. nu. 4. §. seq. Rejicitur damnatus ex sua confessione judiciali, quæ manifestum reum constituit, c. Cum speciali or. §. porro h. t. §. l. 1. C. hoc tit. cum proprio testimonio resistere sit indignum, nisi allegetur causa erroris, arg. l. Generaliter 13. C. De non num. pecunia. Non auditur etiam qui expressè vel tacitè renuntiavit appellationi, gerendo aliquem actum coram iudice à quo l. fin. §. fin. D. de Tempore appellat. Scandum enim est pacto l. 1. §. 3. D. A. quib. appell non licet. Idem in eo, qui juravit stare iudicio Ecclesiæ, c. Ad hæc 20. §. 21. h. t. nisi laesionem ostenderit, d. c. 20. §. ibi Gl. Rejicitur & ille, qui non derulit appellanti in eadem causa, c. An sit 42. h. t. ex ratione regulæ: Quod quisq; iuris in alium &c. Ut & ille, qui tres conformes sententias contra se habuit, c. Sua nobis 65. h. t. §. tit. Cod. Ne liceat in una eademq; causa tertio appell. Ratio est, tum ut sit aliquis litium finis; tum quod præsumptio sit pro tribus conformibus sententiis, quibus acquiescendum, c. Item fin. h. t.

Appellatur regulariter ab omni iudice, & delo-

delegato & ordinario, ad superiorem, non etiam ad inferiorem, qui non potest corrigere defectum superioris, nec ad parem, cui non est iurisdicatio in parem. Hinc à Pontifice non appellatur, non à Principe, non etiam à sententia Præfecti prætorio, *l. 1. C. de Sent. Præf. præt.* ne ejus explorata fides in dubium vocetur; ejus loco hodie habentur suprema Concilia, supplicare tamen contra eam licet. Principi intra biennium, *d. l. 1. ** Laicus non appellat ad Judicem Ecclesiasticum, cum non sit ejus superior nisi forte ex defectu iustitiæ, aut nisi iudex secularis sit subiectus Ecclesiastico iudici, *e. Si duobus 7. §. fin. h. t.* aut Ecclesiasticus temporalem jurisdictionem exerceat, & causa controversa ejus sit fortis, *e. 3. §. debet eod. in 6.* Facit & consuetudo à laico ad Ecclesiasticum appellari, *d. §. fin.*

A delegato ad causam specialem appellatur ad delegantem, non etiam si universitas causarum delegata fuerit, *e. Super 27. sup. de offic. deleg.* Quo modo non appellatur ab Officiali ad Episcopum, *e. 3. eod. in 6.* Ratio differentie est, quia hoc in casu idem est tribunal delegati & delegantis; ab eodem autem ad eundem non appellatur: illo verò casu non est idem tribunal.

9 Appellatur autem non tantum ab uno, sed & ab utroque, si uterque læsum se conqueratur. Quod licet non sit necesse, cum unius appellatio faciat causam ad superiorem transire, consultum tamen, ne alteri præjudicet suum silentium.

10 Ubi quaeritur. Quid juris sit atroque appellante ad diversos iudices? R. Non esse locum huic quaestioni nisi iure Pontificio, quo etiam immediate appellari potest ad Rom. Pontificem. Eo itaque casu appellatorem ad Pontificem esse potius altero appellante ad ordinarium; decisum *d. e. Si duob. 7. in prima.* propterea quod is sit ordinarius omnium Christianorum, etiam in prima instantia, & ejus tribunal majus. Quod aliqui putant procedere, si prius ad Pontificem sit provocatum, non etiam si prius ad ordinarium. Minus rectè, cum etiam postea interposita appellatio ad Pont. prævaleat ei, quæ interposita ab altero ad ordinarium, quia textus in *d. e. 7.* indistinctè loquitur, & ratio, quæ in majoritate tribunalis consistit, cui cedit minus, *l. Contra 54. in fine D. de Re jud. etiam hoc casu militat, quando nimirum appellatio*

est permessa ad majus tribunal; ut in casu presentis, quo appellatio ad ordinarium erit sine effectu, nec poterit ille se immiscere. tamen ignarus appellationis interpellat Pont. rectè cogit alteram partem ad comparandum coram se, quam & contumacem, tunc tunc se ad Pont. appellasse, puniet.

Quæritur & illud, An ab arbitro appellare liceat? R. Non licere, iure utique civili, *l. Cod. de Receptis arbit.* siue adjecta sit pænæ compromisso, siue non: tum quia per appellationem suspenditur iurisdicatio, quæ in arbitro; tum quia sententia arbitri non appellatur, quam si expresse vel tacite lapsus fuerit, dierum sit comprobata, *l. 1. Cod. d. 111.* Ubi patitur impurandum, quod intra istos dies non contra dixerit. Si tamen ex consensu partium à preiudice sit datus iudex, ab eo appellari poterit, *l. consensu 23. D. h. t.* Ab arbitrato arbitrorum, cum petatur reductio ad arbitrium boni viri, ob læsionem, appellatio loci esse non quæ, *l. Societatem 66. in fine D. Pro socio.* Non obtinet de iure Canonico, cum non pateat in parte quid esse mutatum, imo potius comprobatum, *can. A iudicibus II. q. 6. Dixi ad d. A quibus appell. non licet n. 11.*

Appellatur à qualibet sententia definitiva, valida tamen, quia appellatio habet vim suspensionis ejus, quod sub. st. nihil autem libella si sententia non teneat, *tit. C. Quando process. non est nec se,* etiam in criminalibus, *l. Ad istum 19. C. h. t.* in quibus & alius pro invito appellatur, ut dictum supra, quod omnium interfectores defendi, eosque sponte non petere, *l. 1. D. h. tit.* In crimine notorio ne utriusquam vocetur appellans, ne malitiæ indulgeatur, *e. Causa speciali 61. h. t.*

Ab interlocutoria non appellatur iure civili, nisi gravamen inflictum per definitivam corrigi nequeat, *l. pen. C. Quorum appellatio non resp.* quod præsumat tantum litis differentia causam eam interponi. Iure Canonico ab interlocutoria, & à quovis gravamine appellatur, *e. 3. eod. in 6.* quod satis sit temporis gravamini occurrere, quam post læsam causam remedium querere, non raro frustra. Ubi tamen opus est causæ expressione, ne frustratorie videatur interposita. Verum eam iure veteris appellandi libertatem restrinxit. Coo.

Trid. Sess. 4. c. 10. de Reform. non alias permit-
tente appellacionem ab interlocutoria, quam
habeat vim definitiva; & cuius gravamen per
appellacionem a definitiva reparari nequit:
quod ipsum facti est, ac rei natura ac conditio
deterere solet.

14 Q An appelletur ab executione? R. Neu-
tro iure id permillum esse, l. 5. C. Quor. appell.
non recip. Ec. Novi. ille 43. h. t. quod videat
cur fientia fraudem executionis, post appro-
batam silentio sententiam; cum executor,
etsi nova sit persona, juris tamen interpreta-
tione eadem sit cum eo, qui executionem
mandavit: cuius factum potius esse intelligi-
tur, quam exequentis, qui tantum habet nu-
dam facti explicationem. Nisi tamen modum
excedat, propter gravamen, quod parti iafert,
d. c. 43.

Non appellatur etiam a sententia super ju-
ramento lata, propter transactionem, quae sub-
est, l. 2. D. de Iurjur.

15 Q An appelletur a sententia lata in posses-
sorio? R. Ita videri hoc iure, Clem. 1. de sequest.
poss. quo a quolibet gravamine appellari po-
test Covarr. Pract. quast. 23. n. 8. Aliter se-
rem habere iure civili vult Cujac. l. unica Cod.
de moment. possess. propter celeritatem refor-
mationis, quam ejusmodi causa desiderat. &
quia gravamen in petitorio corrigi potest, Co-
varr. autem d. loco vers. Secunda conel. admittit
quidem appellacionem quoad effectum devo-
lutionis, non etiam suspensionis, cum velit
executionem minime impediri, Quod quatenus
procedat secundum Conc. Trid. dictum
paulo ante.

16 Quæritur etiam, An appelletur a pœna? R.
Non potuisse olim a pœna legitima appellari,
l. Si quæ pœna 2. 44. D. de Verb. signifi. Ellet e-
nim a lege provocare, cum, ubi de crimine
constat, pœna lege definita inferenda ven-
niat, de cuius iniquitate non est querendum.
Comparata enim appellatio juris tuendi, non
etiam infringendi gratia. * A pronuntiatione
vel declaratione pœnæ appellari potest: cum
& is, qui ad supplicium ducitur, appellare
possit, & alius pro eo, c. Cum sit Romana 2.
in fine h. t. ubi auditur appellans damnatus rap-
tinae vel violentæ invariouis, & l. 6. D. eod.

Ratior est, quod declaratio non sit legis, sed
hominis: ut non tam de legis iniquitate con-
queratur appellans, quam hominis excessione,
nisi appellanti desit iusta causa, ut quia deli-
ctum est notorium facti evidentia, aut confes-
sionem rei, d. c. 5. in fine. Capella Tolos. dec. 441.
Hodie a pœna appellari potest, cum extra or-
dinem agatur, & pœnæ sint arbitrarie, l. Hodie
13. D. d. pœnis. Cujac. ad c. ad nostram 3. h. t. & ad
l. alius fraus 131. D. de V. S.

Hinc deciditur quæstio, An a correctione
appelletur? R. In c. 3. h. t. Religiosis & Mona-
chis, quibus pœna injuncta secundum Or-
dinis sui regulam, appellacionem denegari,
quod ejusmodi regula sit illis pro iure & le-
ge, a qua appellantes ejus arguerent iniquita-
tem, quod foret temerarium. Et sanè Religio-
sis ut actior ex regula Ordinis vita, & humi-
litaris, obediendi, æquæ necessitas major, ita
minor danda audacia delinquenti: quæ da-
retur, si, quando pro excessibus corriguntur,
appellandi iis potestas concederetur. Verum
quia contingit non raro, superiore in cor-
rectione excedere, aut aliam pro alia pœnam
indicare, quidni licebit appellare gravato,
cum nulli sit deneganda sui defensio? Et ita
colligitur ex c. Reprehensibilis 26. in fine h. t. &
c. Irrefragabili 13. sup. de off. jud. ord. & vult Ab-
bas ad d. c. 3. n. 1. ne quid forte superiori malè
affectu liceat tentare impune, maximè nulla
causæ cognitione præmissa, contra c. Qualiter
24. inf. de accusat. nec audita parte, sed tantum
delatoribus præcipue in propria causa testan-
tibus, ut lucellum aliquod consequantur: Alii
distingunt inter regulares & sæculares, quod
illi non appellent, hi verò appellantes audian-
tur, ex d. c. 3. h. t. quod de regularibus loqui-
tur, Henr. Bonic. ad d. c. 3. ubi alios citat. Vide-
tur tamen eadem in utrisque ratio. Aliis non
malè videtur in correctionibus neutiquam ad-
mitti appellaciones quoad effectum suspen-
sivum, secus quoad devolutivum. Vide hæc eadem
repetita ad tit. D. de app. lationibus recip. vel
non, n. 13.

18 Hinc deciditur quæstio, An a correctione
appelletur? R. In c. 3. h. t. Religiosis & Mona-
chis, quibus pœna injuncta secundum Or-
dinis sui regulam, appellacionem denegari,
quod ejusmodi regula sit illis pro iure & le-
ge, a qua appellantes ejus arguerent iniquita-
tem, quod foret temerarium. Et sanè Religio-
sis ut actior ex regula Ordinis vita, & humi-
litaris, obediendi, æquæ necessitas major, ita
minor danda audacia delinquenti: quæ da-
retur, si, quando pro excessibus corriguntur,
appellandi iis potestas concederetur. Verum
quia contingit non raro, superiore in cor-
rectione excedere, aut aliam pro alia pœnam
indicare, quidni licebit appellare gravato,
cum nulli sit deneganda sui defensio? Et ita
colligitur ex c. Reprehensibilis 26. in fine h. t. &
c. Irrefragabili 13. sup. de off. jud. ord. & vult Ab-
bas ad d. c. 3. n. 1. ne quid forte superiori malè
affectu liceat tentare impune, maximè nulla
causæ cognitione præmissa, contra c. Qualiter
24. inf. de accusat. nec audita parte, sed tantum
delatoribus præcipue in propria causa testan-
tibus, ut lucellum aliquod consequantur: Alii
distingunt inter regulares & sæculares, quod
illi non appellent, hi verò appellantes audian-
tur, ex d. c. 3. h. t. quod de regularibus loqui-
tur, Henr. Bonic. ad d. c. 3. ubi alios citat. Vide-
tur tamen eadem in utrisque ratio. Aliis non
malè videtur in correctionibus neutiquam ad-
mitti appellaciones quoad effectum suspen-
sivum, secus quoad devolutivum. Vide hæc eadem
repetita ad tit. D. de app. lationibus recip. vel
non, n. 13.

19 Non appellatur etiam, quando causa est de-
legata per clausulam, appellacione remotâ, vel
appellacionis obstaculo, sive remedio, non obsta-
te, aut appellacione cessante, aut simili.

Ubi de effectu ejus clausulæ quæritur, An
protus appellacionem removeat? R. Hoc
videri,

videri, d. c. 3. §. l. 1. §. fin. D. Aquibus appell. non licet, quatenus per Principem aut Imp. ejusmodi clausula est apposta: i tamen contrarium esse, quod per Pontificem aut Imp. eripi nequeat, quod est juris naturæ, scilicet defensio sui, ad quam diximus pertinere appellationem. Cujus objectionis causa, ut dictam clausulam quidam salvent, non alias ei locum esse volunt quam ut removeat frivolam appellationem, non etiam eam, quæ justa est & gravis, cum non censetur Pont. aut Princeps alicui jus suum eripere sine causa, & sine causa lædere. Jafon. ad l. 3. §. si is pro quo n. 1. D. Quod quisque juris etc. Et ita communiter istam clausulam recipi testatur Gail. 1. Obser. c. 32. n. 5. per text. in c. Ex parte 12. sup. de Off. & Potest. jud. deleg. etc. inter 9. sup. t. proximo. Verum sic nihil aut parum operabitur ista clausula, cum etiam sine ea appellationes frivola: sint rejiciendæ cap. 5. eod. in 6. ubi dicit Pont. illis nec justitiam deferre, nec à giudice deferendum esse. Dicendum, per ejusmodi clausulam ceteri remotam eam appellationem etiam justam ac probabilem, quæ expresso aut speciali jure non est indulta, ut eam interpretatur ipse Pont. in c. Pastoralis 13. hoc t. ut illi clausula: insit conditio, sive exceptio. Si expresso jure appellatio non est permissa. Ut ejus vis non pertingat ad ea, quæ nominatim lege caventur, l. Sanctio 41. D. de Poenis. Si tamen pars, appellatione justâ rejectâ, injustè gravata fuerit, recursus ad superiorem non est illi præclusus, per quem gravamen emendetur, d. c. 13. h. 1. & ibid. D. Wamef. Dixi plenius ad t. D. A. quibus appell. non licet. n. 6. & 8.

30 Circa prædictam clausulam alia est quaestio, An eam medio posita & præcedentia & sequentia capitula adficiat? Responder Pontifex, una in parte adjectam hanc clausulam, non repetitam in singulis, diffundi in omnes articulos, quacumque parte id sit, si & aliis subit eadem ratio, ne ejusdem loci articuli diverso jure censentur, cum hujusmodi causæ adjectio ad præpositæ rei determinationem pertineat, c. Secundo requiris 41. h. tit. Dubium movet Gregor. ix. in c. Inquisitioni 71. h. t. ubi referiþit clausulam istam in medio positam complecti præcedentia tantum, non etiam sequentia. Verum loquitur Pont. in casu, quo plura sunt negotia se non con-

tingentia, nec sibi coherentia: separata enim ut separata est ratio & consideratio, quoque non facilis eorum in unum collectio. Atque hæc res cum ex mente referentur pendeat, ut ait Pont. d. c. 41. ea inspicenda sunt, quæ sæpè dubiam parit hæsitacionem, Felin. in c. Causam 18. n. 4. sup. de Rescriptis Wamef. ad d. c. Secundo requiris.

Cæterum appellatur vel in continenti vii voce, coram giudice, vel ex intervallo, per libellum, qui contineat, à quo appelletur, ad quem, à qua sententia, l. 1. in fin. D. eod. Et hoc quidem intra decem dies, quorum lapsus sententiam transire in rem judicatam, & ad 15. sup. de Sent. & Re jud. nisi iudex copiam non fecerit, l. 1. §. dies autem D. Quando appellan. sit, quod tum non fiet per partem, ut non veniat puniendâ.

Post appellationem petendi sunt apud hoc est litteræ dimissoriae, quas tradit iudex quo appellationi deferens ad iudicem ad quem continentes appellationem esse interpretatur. Sicut hi instanter petendi, ne videatur appellationi renunciatum, l. 1. D. de Libellis dimissis quidem intra tringinta dies, computandis tempore latæ sententiæ, secundum communem opinionem, l. iudicibus 24. C. h. t. Appellationi non deferens sine causa. Iudex punitur l. Quoniam 21. C. h. t. Appellationi ad Pontificem interpositæ non deferens mittendus ad partem puniendus, c. de Priore 31. h. tit. Si denegatur apostoli à iudice per injuriam, quædam super ea re potest deponere appellans, l. de appellationem 31. C. h. t. * Sunt & apostoli retractoris, quos dat iudex appellationi non deferens. Sunt & testimoniales, qui dantur causâ testimonii super appellatione propositâ coram iudice recusante apostolos dare, vel coram illa publica vel honesta persona, non datâ iudicis copiâ, c. fin. h. t. Sunt & conventionales, quos dat pars adversa admittens appellationem, l. extra, sive in iudicio.

Præsentandæ appellationi tempus non est definitum, sed arbitrio iudicis relictum, c. b. t. Prosequendæ appellationi à jure præfixum est tempus anni, ex causa datur biennium. Qua tempora dicuntur fatalia, & lapsa faciunt appellationem videri deferentem, Auth. Et qui C. de Temporib. appellat. nisi per iudicem

judicem appellationis steterit, aut alia fuerit
iusta causa, c. ex ratione 8. h. t.

25 Licitum autem appellanti à definitiva non
allegata allegare, non probata probare, l. eos
6. §. 1. l. in offerendis 35. C. h. t. non etiam tes-
tes producere super iisdem aut directè con-
trariis articulis, Clem. 2. de Testib. qua de re
actum supra de testibus. Judex appellationis
ab interlocutoria ex iisdem actis iudicat, no-
vis allegationibus non admissis, Clem. 5. h. t.
ubi Gl. V. nec processus, & dictum hac de re ad
tit. D. Nihil novari appell. interposita n. 12. &
segg.

26 Effectus appellationis est, suspendere juris-
dictionem iudicis à quo in ea causa: in qua ni-
hil innovandum, tit. D. Nihil novari appell. in-
terpos. sed integer status est servandus, qualis
fuit in prima instantia, ad cuius principium
res reducitur. Attentatum si quid fuerit an-
te omnia revocandum, c. Non solum h. t. in 6.
Collatio beneficii est irrita, uti & subsecuta
sententia excommunicationis, c. dilectis 55. h. t.
quod prior iudex careat jurisdictione. Dico,
subsecuta; nam ante lata non suspenditur,
quod secum trahat executionem, c. Is cui 20.
de Sent. ex com. in 6. à qua tamen absolutio da-
tur ad cautelam c. Quia fronte 25. h. t. Et hoc
ita quoad appellationem ex iusta causa, quia
aliàs non tenet, & à tota causa, cap. 5. eod.
in 6.

27 Quid si tantum ab aliquo incidenti sit ap-
pellatum? Posset videri, non licere iudici à
quo se principali amplius immiscere, sive quia
non convenit coram diversis iudicibus eodem
tempore eadem de causa inter eosdem agi, si-
ve ne continentia causæ dividatur & separe-
tur, l. 1. & 2. D. de quib. reb. ad eand. iud. eatur.
Verum hoc procedit, quatenus incidens ita
cohaeret principali, ut sine eo principalis cau-
sa remicari nequeat; aliàs permissum est ju-
dici à quo in principali causa procedere, c. Su-
per eo 10. h. t. Uti & appellatio in una causa
non facit, quod minus in aliis agnoscat appel-
lans eundem iudicem, l. 1. D. Eum qui appell.
neque enim iudicium impeditur, nisi in una
ista causa.

28 Habet & eum effectum appellatio, quod
ab uno interposita & aliis profit, quatenus
una sententia condemnari, idemque negotium

& eadem defensionis causa existit, c. per h. t. l. 1.
& 2. C. Si unus ex pluribus &c.

Q. An subsequens sententia iudicis ad
quem extinguit sententiam iudicis à quo? 29
Resp. Indistinctè, sive confirmans sive re-
formans sententia subsequatur, iudicem à
quo se immiscere non posse, & executio-
nem fieri secundum posteriorem sententiam
licet conformem, l. Furti 6. D. de his qui not.
infam. cum cui auctoritatem meam impar-
tor, hoc meum faciam. Et hoc, si senten-
tia sequatur, parte appellationem prosequen-
te, nam si eam deserat, priori iudici redire-
gratur sua iurisdictio l. fin. §. illud C. de Temp.
appellat. * Deferere censetur, non tantum
qui expressè renuntiat, c. Directè 39. hoc tit.
sed & tacitè, intra tempus non comparen-
do, c. Gratum 20. sup. de offic. iud. deleg. Nisi
protestatio subijuncta faciat hung effectum
impediti, quæ tamen & faciet eum non audi-
endum coram iudice à quo, c. Sollicitudinem
54. h. t.

Facit & appellationem cessare revocatio gra-
vaminis per iudicem à quo, quia cessante caus-
sà cessat effectus, c. cum cessante 60. h. t. Appella-
tioni renuntiasse minimè censendus, qui pe-
tit à iudice à quo attentata reparari, c. cum re-
neamur 17. h. t. cum ea res non spectet alio,
quam ut inoffenso pede appellatio peragatur,
* Potest autem recedere pars ab appella-
tione, invito adversario, cujus non sit pejor con-
ditio; licet non impunè tum adversario veniat
dammandus in expensas, quia recessus iste indi-
cat temeritatem appellationis, c. interposita 70.
§. ille h. t.

Secunda Rubr. pars est Recusationibus:
quæ sunt all. gationes suspecti iudicis, ratio-
ne odii, favoris, conjunctionis, amicitiae cum
altera parte. Finis est ut litēs majori sinceri-
tate procedant: etsi enim iudicis fides publicè
sit probata, minus tamen æquum, ejus, quam
privatæ causæ reddunt suspectum, iudicio sta-
re cogi.

Proponenda recusatio ante litis contesta-
tionem, imò & ante aliarum exceptionum 34
obj. ctionem, ne quis eas opponendo in ju-
dicem videatur consensisse, c. inter 20. sub de
Sent. & Re jud. Nisi fortè post litem conte-
statam exorta fuerit causa, aut tum demum
ejus

eius scientiam habitam fuisse juramento adferat recusatio. *se. Pastoralis 4. sup. de iurjur. R. movet enim eo casu ignorantia consensuum in approbationem iudicis. Covarr. Pract. qq. c. 26. n. 2.*

35 Recusatur hoc iure, tam ordinarius, quam delegatus, etiam a Pontifice, ut saepe rescriptum est praecipue *in eum speciali 61. h. t. & c. s. de officio iud. deleg. in c. ne alicujus causam contingat contra iustitiam laedi.*

36 Quaeritur verò, An & iure civili ordinarius recusatur? Resp. Possè quidem delegatum à Principe recusari, ut sine suspitione lites procedant, *l. Apertissimi 16. Cod. de iudic. in coque coovenire ius Canonicum cum civili; ordinarium verò recusari non posse, cum dictae leges tantum mentionem faciant delegati; & Auth. Si verò Cod. d. tit. velit ordinario iudici esse adjungendum Episcopum loci: & ita tenet Gloss. & Jaton num. 4. & alii in d. l. 16. Ratio diversitatis videtur consistere in praesumpta fide & iustitia iudicis ordinarii, vel potius in eo, quòd splendor Magistratus non debeat obscurari recusatione. Et ita habet communis opinio. De moribus non adsumitur Episcopus, sed alius vir bonus & candidus, ut ex aliis refert Covarr. Pract. qq. c. 26. n. 1.*

37 Debet autem recusatio fieri ex causa, eaque proponi ipsi recusato, *d. cap. 61. in princ. & quidem in scriptis, ad modum appellationis à sententia interlocutoria, Clem. 5. h. tit. cui est similis: quae non examinanda à iudice recusato, ne in propria causa sit iudex, sed ab arbitris, à partibus ipsius vel simul cum iudice electis, d. c. 61. Instituta autem recusatio ex causis propositis, non aliis, etiam ad instar appellationis ab interlocutoria, d. Clem. 5.*

38 Q. An recusatio ita suspendat jurisdictionem iudicis, ut postea ab eo gesta fiat nulla? Resp. Hac in re variare Imperpp. verisorem tamen videri sententiam, & communiozem, aditentium esse nulla. Nam cum iudici sic recusato detrahatur aut saltè suspendatur iudicandi potestas, ex ratione super allata *ex d. l. 16. ut sine suspitione lites procedant, non possunt acta valere; argumento appellationis, quae facit postea à iudice gesta nulla esse, ut dictum. Quod si recusatio fuerit*

frustratoria, per eam minime suspendi jurisdictionem dubium non est, *arg. t. Pastoralis h. t. Ang. in §. ergo si quidem n. 2. Infi. de Fideicom. hered. Quod & dicendum, si recusatione remota, causa delegetur per Pontificem, arg. d. c. 53.*

Unde quaeri possit. An appellatione remota censetur & remota recusatio? Resp. Communem quidem Rubr. hanc habere de appellationibus & recusationibus, & ad eundem finem aliquo modo utramque tendere, quòd illa remedium adhibeat laesae causae, haec futurae laesioni provideat; esse tamen & in nominatim eas differentiam, & in re. Ut non rectè dicatur ab una ad alteram argumentum similitudinis, & dicendum sit remotam recusationem non videri, per expressum text. in *c. Postremi 36. h. t. in quo, non obstante clausula (appellatione remota) causa tamen iusta facit recusari posse iudicem. Et hoc ante contestatam litem, secundum textum in l. Apertissimi 16. C. de iudic. ubi appellatio remota non facit ante contestatam litem recusari non posse iudicem. Imò ne quidem remota appellatio & recusatio facit hanc non posse obijci ante litem, *l. fin. C. de Sent. & Interloc. Verum obijci videtur c. Super eo 12. §. 1. h. t. in quo ubi appellacionis remedium est sublatum, uti appellationi, ita nec recusationi esse deferendum dicitur. Verum non incommode iste textus accipitur de recusatione post litem contestatam, non etiam de ea, quae ante proponitur. secundum iura civilia iam allegata, quibus potius conciliandi Canones, si aliud non pateat, quando loquuntur indistinctè, secundum ea, quae traduntur, *inf. de novi op. nuntiat.***

Tertia Rubr. pars est de Relationibus: quae non sunt nisi consultatio ad Principem facta à iudice, dubitante, quid in causa statuere debeat. Quae integrè referenda, & taliter, ut ad plenam instructionem nihil desideretur: qua ratione & exemplum relationis partibus est edendum, ut, si fortè minus integrè videatur facta relatio, illis liceat referatarias preces offerre, *l. 1. C. de Relationib. ne silentium praedictet, c. Intimasti 68. & ibi Gl. h. t. Pronuntiat autem iudex secundum hoc, quod rescribitur, à cuius pronuntiatione parti gratè appellare licere videtur, non tamquam*

injuria concurrente à Principe illata, sed arguente judicis calliditatem, ejusque subreptionem aut obreptionem commissam in causa relationis, l. 1. §. 1. D. eod. Relationes istæ ante sententiam postea prohibita sunt jure novissimo, *Auth. novo jure C. h. t. ubi causa examinata sententia est terminanda*, & executioni mandanda, nisi ab ea appelletur. Consultationes, quæ fiunt ad Principem à judice, ante litem inchoatam dubitante, non sunt sublata.

TITULUS XXIX.

De Clericis peregrinantibus.

SUMMARIUM.

1. Romipeta appellantes sunt sub protectione summi Pont.
2. Modo integra adhuc sit res.

Appellationis instar est, Romam versus iter arripere, appellationis interponenda causa: ut hac via bona eorum in patria relicta constituantur interim in protectione Rom. Pontificis, eaque in causa nihil sit innovandum, & quod attentatum fuerit, revocandum, c. 1. h. t. * Et hoc, quatenus res integra, nam si præventus fuerit per citationem, etiam solam, Judex in causa procedet, c. 9. sup. de appellat. Ut generaliter, ad subreugiendum coram aliquo ceptum negotium, in jus vocato nihil prodest, quod postea alterius fori esse coeperit; ut in ea causa jus revocandi domum non habeat, l. 7. D. de judic. ubi enim judicium acceptum sive susceptum, ibi finem accipere

debet, l. ubi acceptum 30. D. h. tit. Deinde post citationem, non tam gravaminis depellendi quam frustrandi judicii per malitiam, cui non deferendum, videtur iter arripuisse.

TITULUS XXX.

De Confirmatione utili vel inutili.

SUMMARIUM.

1. Confirmari à superiore qua soleant.
2. Confirmatio utilis & inutilis qua dicatur.

Confirmari soleat à superiori ad majorem securitatem contractus, c. 2. sup. de Pact. arbitria, c. 7. h. t. electiones, sup. de elect. collationes, c. fin. h. t. administrationes concessæ, c. 5. h. t. sententiæ, c. 3. h. t. * Confirmatio si valeat, dicitur utilis, nec inferior judex ei contravenire, aut de ea judicare potest. Inutilis erit, si contineat aliquod vitium subreptionis: debet enim suffragari veritas, & debent preces citi veritate, secundum dicta superius, ad tit. de Rescriptis. Inutilis erit etiam, quæ sententiam contra formam communem Juris latam confirmat, d. c. 7. h. t. quod subsit conditio, quatenus providè lata. Sic & collati beneficii confirmatio censetur facta, quatenus juste possidet impetrans, c. 5. inf. de possess. præben. & privilegii aut administrationis confirmatio nihil novi juris dat, sed quod competebat conservat, c. 4. h. t. Ita tamen hæc vitia obstant nisi ex certa scientia Pontifex actus defectum suppleverit, c. 1. sup. de transact. Vide Rebuff. in Praxi benef. tit. de nova provisione.